

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor,
pe 1/2 an 10 "3
pe 1/4 an 5 "
pe o lună 2 "

K-ri de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

pe un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 508.

Serisc nefracate nu se primesc

TRIBUNA

Biruința adevărului.

Deși încet și greu, adevărul străbate și dreptatea ajunge și ea biruitoare. Nainte cu șese-septe ani stăruința Românilor de a vorbi în limba lor maternă producea între Unguri adevărată revoluție. Astăzi dela Bistrița începând, și trecând peste Dej, patria șovinistului Bánffy, și până în Lugoj, Românii pretutindeni și-au cucerit și în fapt dreptul care până acum era numai pe hârtie. Ei vorbesc pretutindeni românește, ear șovinistii n'au încotro: au trebuit să desarmeze în fața legii și mai ales a bărbăției Românilor.

Ba în adunarea dela 13 Februarie n. a congregației Aradului s'a întâmplat un lucru nemai pomenit: *luptei aprige a Românilor împotriva ticăloșilor dela comitat s'au alăturat și elementele maghiare cele mai valoroase și absolut independente din congregație.*

După-ce redactorul nostru *Russu Șirianu* arătase documentat cauzele adevărate ale lăzii socialismului: *mizeria economică, destrăbălarea administrativă și ispravurile unor agenți păcătoși ale căror uneltiri erau încurajate de administrație, crezându-se că astfel poporul Român se va demoraliza și se va despărți de fruntașii lui firești, a luat cuvântul avocatul Dr. Lázár Zoárd, kossuthist, și într-o vorbire nu se poate mai energetică a arătat dinsul, *pe basa celor-ce a văzut și știe bine*, o mulțime de ticăloși și fără de legi săvârșite de cei chemați să fie executori ai legii și păzitori ai dreptății. A insistat îndeosebi asupra celor-ce au prece-*

dat *nersarea de sânge dela Șepreus*, spunând că acolo poporul (român) e harnic și blând, că atât administrația locală cât și cea centrală a făcut mulțime de nedreptăți (li-a înșirat pe rând în culori nu se poate mai vii) în contra poporului, care de geaba s'a jeluț în toate părțile... *«Nar fi fost deci nici o mirare, dacă poporul s'ar fi revoltat, căci ce să faci seracel când nicăiri nu i-se face dreptate? De fapt însă poporul și atunci a fost liniștit și fără nici un motiv geandarmii au stâns șapte vieți s'au aruncat în doliu și mizerie atâtea familii.»*

Așa a zis dl Lázár, care trăiește în mijlocul aceluși popor.

A declarat apoi că primește propunerea d-lui Russu Șirianu de a se alege o comisie care să facă o anchetă asupra mizeriilor de tot felul din comitat și nu-i nici d-sa mulțumit cu raportul vicișpanului, care constată numai răul, tulburările petrecute, dar cum bine l-a observat redactorul nostru — *nu arată cauzele și crede că lecuște tot trimițând asupra bieților oameni geandarmii și miliție.*

Tot în același timp, în comitatul dietal *Hollaky*...

Și zadarnic mamelucit de frunte ai celor din truntea comitatului au cercat să slăbească efectul acestor oratori. Impresia generală a rămas, că *au dreptate Românii când se plâng*. A făcut mare efect îndeosebi faptul când oratorii *maghiari* au imputat celor dela cărmă că-și permit toate ilegalitățile, îmbrăcându-le în haina «patriotismului» și se întorc dela ori-ce propunere bună dacă aceasta vine din part. națională. Așa

nu se poate face nici administrație bună, nici vre-un folos patriei!

Dar nu s'a terminat cu atât.

Ajungând rëndul la proiectele de buget ale comunelor, unde se comit cele mai multe abuzuri în detrimentul poporului, *Dr. Ioan Suciu*, care Sâmbătă a fost d'o strășnicie și agilitate extraordinară, a tras vëlul de pe șarlataniile comise: a silit pe protonotar să le citească în extenso proiectele aceste de buget, să vedem pe ce se risipesc banii satelor noastre (dintre cari unele plătesc dare comunală câte 120 și chiar 160%!)...

Să fi auzit vuiet. Ceata de notari și atâtia nepricopsiți pricopsiți pe spinarea poporului fu cuprinsă de fiori... Până acum nu s'a mai pomenit ca în comitat să se ceară proiectele de buget ale satelor. Ci simplu se vota propunerea comisiei permanente, ear aceasta, se înțelege, propunea după-cum cereau notarii, acești «representanți ai ideii»...

Ear cum întocmesc notarii proiectele de buget și cum uneltesc pentru-ca sfatul comunal să le voteze și în ce chip le prezintă la comitat (comițând falsuri!) a dovedit deputatul dietal *Dr. Hámory László*, care în *Suciu*, a sărit și el asupra celor din administrație și a ilustrat pe larg ispravile notarului din fruntașa comună română Curtici.

Ce senzație doamne, și ce torturi pe ceata slujbașilor: să li-se spună astfel de adevăruri crude. Sărit-a Vászrhelyi László să-și apere ciracii, rugat-a și vicișpanul pe dl *Suciu* să nu mai stăruie a cere să se citească proiectele de buget. Dar *Suciu* al nostru a rămas neînduplecat, și cum era pe basă legală, zadarnic roiu de slujbași cerea să se ho-

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

10

Crede-mă, Alexis, trist e lanțul ce te leagă de mine. Singura idee ce mă susține este, că ființele cari trăesc fără nici un țel în viața lor, mor în floarea tinereții. Fie ca șirul zilelor mele să se corme cât mai curînd, dacă sunt condamnată de legile sociale a trăi fără de tine.

Adio!... Aud pasuri în sală... de-abia pot găsi un minut, unde să fiu singură cu suvenirul tău... Îți rimit în acest adio partea cea mai iubitoare a inimei mele zdrobite.

Margarita.

Alexis ceti printre lacrimi acest răspuns duios al iubitei sale, și cu lacrimile în ochi el scrise următoarea epistolă și o expedă surorii lui cu rugăminte de a o înmâna Margaritei:

Scumpa mea iubită!

Scrisoarea ta e de natură a nebuni pe un om de fericire: ea conține cuvinte de acele, ce vibrează în inima lui, îl încântă, îl înduioșează și îl înalță mai presus de ceilalți oameni. Și eu însă, trebuie să spun întregul adevăr?... După-ce am citit-o de multe ori, după ce am analizat fie-care frasă, fie-care cuvânt, am descoperit în ea o mahniciune atât de mare că toată veselie mea s'a stins într-o clipă.

Tu îmi vorbești de fericirea ce produce încredințarea de a fi iubit în lume, și cu toate că această cugetare ar trebui să fie pentru tine un puternic apărător în contra suferinței, totuși

din scrisoarea ta respiră o descurajare fără margini. Ești tristă! tristă până a te gândi la soarta celor ce mor în floarea tinereții... Cum vrei dar, ca după o asemenea mărturisire din parte-ți, să mai pot fi fericit?...

Nu, draga mea, am fost crud înșelat când m'am crezut în stare de a răbda chinurile despărțirii. Zicându-ți adio, am sperat că voi asigura liniștea vieții tale și chiar parte pe a mea, dar ved că în zadar am pus o lungă distanță între noi doi. Departe de tine, inima mea se luptă cu dorul neîmpăcat, dorul care cuprinde o lume întreagă de suferinți. Il cunoști și tu, Margarită, acel chin ce sfășie inima și cât e de crunt. Crede-mă însă că el e mai puțin dureros decât durerea ce simt, gândind la tristețea ta.

Iubirea mea pentru tine este un cult de adorare, dar numai dacă te-ai ști fericită, aș putea gusta vre-o slabă alinare. Imaginea ta, strălucitoare e și veselă, at răspândi asupra singurătății mele lucriri mângăetore, dar întunecată sub vâlul mahniciunei, ea întunecă lumina zilelor mele. O, scumpa mea Margarită, fă ca amorul meu pentru tine să fie un soare splendid: fii zimbătoare, fii radioasă la razele lui, și astfel îți promit să uit prezentul, uitându-mă chiar pe mine însumi.

Dacă ai vedea ce se petrece în sufletul meu, ai fi mândră că ai deșteptat în el atâtea mari și frumoase simțiri: iubirea, dorința gloriei, devotamentul, indulgența și aspirarea către un viitor ce ți l-am hărăzit vine dela tine, căci în fie-care din cugetările mele tu domnești singură, ai o drăgălașe înriurire. Ai produs în mine o înviere morală și îți sunt dator mai mult

decât cu viața, îți sunt dator cu dezvoltarea calităților inimei mele.

Ah! dacă am trăi pe timpul zinelor pe când aceste grațioase zeități protegiau destinul celor ce iubiau, și când ele ne-ar fi adunat la un loc pe amândoi, ce mândră aureolă de fericire ar corona fruntea ta! Cât de bine aș ști să realizez visurile tinereții tale! Ce inspirații minunate aș undi în zimbetul tău! Ce nume strălucit de poet aș dobândi pentru-ca să fiu demn de tine. Vieța împreună ar fi pentru noi doi o comoară nesfârșită de cele mai gingașe simțiri, de cele mai ferbinte desmierdări. Lumea nu ar mai exista pentru noi și noi nu am exista pentru lume, căci am uita tot și chiar pe noi înșine ne-am uita în beția încântătoare a amorului.

Câte minunate visări de aceste am făcut în cursul călătoriilor mele! În frumoasele seri a primăverii, pe când plutiam pe Dunăre, de câte ori închipuirea mea te-au adus lângă mine pe podul vaporului, și prin efectul acelei iluzii drăgălașe, măreața priveliște a Carpaților îmi părea de-o mie de ori mai poetică. La Dresda am vizitat cu tine galeria de tablouri. În vreme ce mă primblam în saloanele Muzeului, te simțeam rezemată pe brațul meu, și admirarea mea pentru tablourile artiștilor renumiți creștia, căci tu mă făcea să descoper în ele frumuseți necunoscute de mine până atunci.

Ce să-ți spun, iubită Margarită? În ei prezența minunelor naturii, precum și în fața productelor genului omenesc, inima mea te-a asociat la toate uimirile sale, și pretutindene iubirea mea te-a înălțat pe tine de supra tuturor

tărăscă prin votare (aici-s tari sfârșarii!), vicișpanul a trebuit să dispună citirea actelor și astfel proiectul de buget al Curticiului a fost — respins...

Vat ș'amar d'aci încolo de notari și alți flămânzi cari se înfruptă din aceste bugete. Nu vor mai putea să umfle în fie-care an cu tot felul de poziții și aducând satele la sapă de lemn, pentru-ca în schimb să aibă ei de cheltuielă.

Și până seara, Dr. Suciu cernut-a toate aceste bugete.

Eată la ce s'a ajuns prin lupta desinteresată și bărbătească a fruntașilor români!

Greu și încet, dar în cele din urmă adevărul și dreptatea trebuie să-și facă drum.

Delegațiile.

Finanțele Bosniei. — Sedința plenară. — Prânz la Curte.

Arad, 15 Februarie.

Eri delegația maghiară a ținut ședința plenară, sub presiunea contelui Szapáry Gyula. Obiectul de dezbateră a fost: finanțele Bosniei. Din guvern a luat parte, contele Tisza ministru-președinte, baronul Burian și Pitreich ministrul comun și admiralul Spau.

După vorbirea referentului, Hegedüs Sándor declară, că vede cu bucurie micșorarea treptată a cheltuielilor, dar nu-l satisface prezentarea bugetului. Cere un budget care în toate privințele să fie controlabil.

Miklós Ödön, e nemulțumit de legăturile economice subrede ce există între Ungaria și Bosnia. Cere sanare.

Ugron Gácor pretinde ca administrația Bosniei să nu fie condusă în spirit austriac, ci maghiar.

Wlassits Gyula cere explicații cu privire la autonomia bosniei, spre orientare.

Baronul Burian ministru comun de finanțe a ținut apoi un scurt program. Program minuios — a zis — nimenea să nu-l ceară, pentru-că numai de scurtă vreme stă în fruntea guvernului Bosniei. A reflectat la toate întrebările.

După o scurtă vorbire a contelui Tisza ședința s'a terminat.

Pe cum se deosează din Viena, atât delegații maghiari cât și cei austriaci a căpătat invitații la prânzul de Curte dela 20 și 22 l. crtă.

O gravă osândire.

Eri tribunalul din Budapesta, presidiat de Rónay Kamil, a dat verdictul în cauza procesului ce i-s'a intentat judeului de tribunal Soós Kálmán, acuzat că a cerut și primit mită, și lui Schwartz Ábrahám, acuzat că a mijlocit aceste mituire.

Tribunalul a aflat vinovat pe ambii și în consecință a dat următoarea osândă:

Soós Kálmán, dovedit vinovat în 5 cazuri de mituire, 3 ani temniță grea și 5 ani lipsire de oficiu, precum și suspendarea pe 5 ani a drepturilor sale politice.

Schwartz Ábrahám a fost osândit la 2 ani și 6 luni temniță grea.

Ambii osândiți au rămas consternați și au făcut apelat.

În cercurile juridice verdictul a produs mare senzație.

Știri locale.

Prânz la Curtea Episcopescă. La prânzul dat Duminecă de P. S. Sa Episcopul I. an I. Papp au luat parte: Iosif Galu, George Telescu, Dr. Stefan C. Popp, Dr. Virgil Bogdan, Vasile Papp, Alexandru Pectican, Dr. George Popa, Ioan Beleş, Vasilie Beleş, Gerasim Serb, Vasile Olariu.

Ear Lună P. S. Sa a avut la masă întreg corpul profesoral dela institutul pedagogico-teologic.

Profesor de limba română la Seminarul din Arad, în locul decedatului Ioan Petran, a fost numit dl Sever Secula, referent școlar.

Numirea este nu se poate mai nimerită: dl Secula a făcut excelente studii de limba română și așa zicând era indicat să i-se dea teren pentru a-și valora cunoștințele speciale din acest studiu.

Probă de Romană se va ține în fiecare seară la otelul «Vas». Aceasta în vederea balului comercianților români care va avea loc Sâmbătă la «Crucea Albă».

făptuirilor Dumnezești și tuturor operelor care ornează geniul omenirii.

Astfel te iubesc și astfel te-oi iubi până 'n momentul când mâna morței mi-a închide ochii și mi-a înghețat inima.

Alexis V.

Peste o lună de zile Alexis primi un mie bilet, în care Margarita îi anunța sosirea ei la Paris pentru iarnă și îl ruga să nu-i mai scrie, căci bărbatul ei începuse a da semne de gelozie. Alexis aștepta iarna cum așteaptă un bo'nav primăvara, însă la finitul toamnei toate speranțele lui cazură cu frunzele copacilor. Margarita îi trimise aceste câte-va rânduri, care îl făcură să zacă trei luni de zile în patul durerii:

Alexis,

Cu moartea în suflet îți scriu aceste linii!... Uită pe Margarita, care de astăzi nu mai există pentru tine... Sunt mamă! Să întindem un vâl negru asupra trecutului și asupra promiterilor viitorului.. Adio! Adio pentru totdeauna.

Margarita.

VIII.

Cum se terminară fazele acestui amor atât de mare și de înflăcărat?

Francezii, cu caracterul lor vesel, zic: Tout finit par des chansons dans ce monde!

Iată cântecul final al romanului Mărgăritei:

Adio.

Adio! ah, nici odată
N'am gândit ca pe pământ
A mea inimă n'ristată

Va rosti acest cuvânt,
Dar tu însăși, tu pe care
Te-aveam tainic Dumnezeu
AI voit fără 'n durare
Ca să sting amorul meu.
Adio, rămâi ferice
Șterge din inima ta
Pe cel ce adio îți zice
Deși 'n veci nu te-a uita.
Te-am iubit cu dor ferbinte
Și astfel te iubesc că vreau
Să ved stins din a ta minte
Întreg suvenirul meu...

În urma acestui strigăt suprem și dureros al inimei, Alexis întreprinse o lungă călătorie prin Africa și America, iar în lipsa lui de mai mulți ani, Margarita, prinsă în toirile vieții căsătorești, deveni mamă de o gentilă și numeroasă familie.

Când se revăzură amândoi în salonul Alinei, care se măritase de curînd, locul patimei lor părea cu totul potolit și fie-care din ei părea că au făcut un vis frumos, la care se gândesc câte odată cu o zimbire înduioșată.

Margarita, încungiurată de copilașii săi, întinse o mână amicală lui Alexis și-i zise cu glas sincer:

— Alexis, vrei să fii fratele meu?

Alexis îi răspunse, depuind pe acea mână tremurândă un sărutat respectuos! 1870.

(Sfârșit).

REGRETABIL!...

Am înregistrat îndrăsneala ce și-a luat »Adevărul« de a prezenta lupta noastră d'aici ca și când ea ar fi pusă la cale de actualul prim-ministru al României. Am arătat d'asemeni, cum presa maghiară a profitat de păcătoasa denunțare, asmuțînd în potriua noastră stăpînirea, și peste tot, prezentîndu-ne obștei ungurești ca pe niște »trădători« de patrie.

Se vede că gloria aceasta herostratică îi îndeamnă și pe cei dela »Acțiunea« din București tot la asemeni fapte, căci într'un număr recent, de Duminecă, scrie și numitul ziar conservator un articol în care susține același sfruntat neadevăr.

Dl Sturdza a făcut să se voteze adică pentru școalele din Macedonia un fond de 600.000 ear pe noi, Arădani, ne-a asvîrlit în brațele guvernului maghiar...

Eată păcatele dlui Sturdza.

De cea dintâiu acuzare, se înțelege că n'are nimeni să-l apere pe dl Sturdza, nefiind nevoie de nici o apărare, căci a ajuta cultura națională nu poate fi decât o virtute, chiar când ai face acest lucru pentru a câștiga — popularitate, cum acuză »Acțiunea«.

Cât ne privește pe noi, cei »aruncați în brațele guvernului maghiar«, pe lângă invocarea celor trei procese pornite împotriva noastră de guvern, ne mai permitem să punem înaintea ochilor confrăților dela București încă și alte fapte, de pildă lupta noastră de Sâmbătă, dată i gației comitatului, despre c Vidék« din loc scrie în nr 14 c următoarele.

»Discuție mai lungă s'a născut în jurul adresei de felicitare a noului guvern... A fost interesantă, din punct de vedere politic, atitudinea Valahilor, cari s'au expus grozav împotriva lui Tisza. Acum într'adevăr a fost spulberată legenda »Adevărului« din București, care scrisese despre o alianță secretă între naționaliștii români din Arad și între Tisza...»

Cei dela »Acțiunea« vor lua oare notă de aceste lucruri, și peste tot: au oare ideie de lupta pe care o purtăm noi aici, de prigonirile mai ce îndurăm, de modul cum ne expunem pentru cauza poporului?... Nu prea credem, căci dacă ar avea despre toate acestea o ideie cât de palidă, ori cât ar dori să înlătore pe dl Sturdza dela putere, s'ar sfii să facă aceasta usând de arma detestabilă a străinilor dela »Adevărul«...

Alegerea dela Nădlac.

Cu decretal regal datat la 7 Februarie deputatul Kristóffy József a fost numit fișpan la Sătmăr. Mandatul dela Nădlac a rămas deci vacant și astfel în 2—3 săptămâni va trebui să se facă o nouă alegere.

Guvernamentalii se zice că au și candidat deja pe Hász, inspector reformat. Kossuthiștii se frământă în jurul a două persoane: Dr. Nagy Sándor și Dr. Mülek Lajos, advocați în Arad.

Cel dintâiu e tinăr, activ, neobosit chiar, și are și bani, ear cestalt — Mülek — ce a avut odinioară, a cheltuit ca să cadă de două ori după oltă. Are însă spriginul lui Justh din Măcău și astfel stăruie ca el să fie candidat.

Nu e decis însă ce vor face matadorii kossuthiști.

Un lucru e sigur însă: *dacă Românii și Slovacii se vor grupa la un loc*, trag o strașnică dungă peste socoteala și a guvernului și a kossuthiștilor.

De aceea ne place a crede, că fruntașii celor două naționalități din cerc, vor înțelege importanța situației și stringând rîndurile, în deplină înțelegere, vor duce la izbândă *steagul național*.

După câte știm, e și vorba ca în chip demn și înălțător să se dea această luptă, căreia, se înțelege, va trebui să-i premerge o serioasă organizare.

VOCI DE PRESĂ

despre Congregația de Sâmbătă.

Arad, 13 Februarie.

»Arad és Vidéke«, ziar guvernamental din loc, scrie:

Pentru rezolvarea mai multor agende urgente s'a adunat azi congregația comitatului și considerând scurțimea ordinii de zi, cu dreptul puteam crede, că în două cel mult trei ceasuri se va sfârși ședința. Nu s'a întâmplat însă astfel. Fatalitatea și Ioan Suciu au hotărât altfel și din grația acestor două mari puteri a durat șeful de la orele 9 de dimineața cu puțină întrerupere până după amiază la 6 ore. În sensul strict al cuvântului un singur om a terorizat earăși corporațiunea serioasă, și cu maliție fățișă și cu reavoință a încercat într'un amestec plin de patimă congregația, Ioan Suciu s'a pus și a făcut singur obstrucție în chipul cel mai imposibil. Că ce scop a urmărit, asta singur n'o știe, pentru caracterizarea procedurii lui însă este destul a aminti că a pretins *cazirea socotelilor tuturor celor 216 comune din comitat și arătarea cetății a tuturor vâștelor comunelor*. Precedență pentru asta n'a mai fost în congregația comitatului Arad, fiindcă legea însă prescrie, congregația a fost silită să suferă până'n capăt tortura, dinaintea căreia Suciu însă la vreme a dispărut.

Decursul ședinței așa în general a fost liniștit, la tot cazul văzută și alte vifore păreții aceștia. Discuție mai lungă s'a iscat la felicitarea guvernului, la care congregația cu excepția Românilor, aproape unanimă aderat. *Din punct de vedere politic a fost foarte interesantă ședința valahilor, cari s'au năpustit cu multă ură împotriva lui Tisza. Acum nu mai încapă îndoielă s'a distrus cu desăvârșire legenda „Aderării” din București, care povestea despre o înțelegere tainică între șeful guvernului și propagandiștii români din Arad.*

„Függetlenség” ziar kossuthist din loc, scrie următoarele:

În ședința de azi a congregației comitatului Arad, curtea fișpanului a suferit accident. S'a rupt podul de aur sub ea, care ducea peste mocirla administrativă la autoritatea îngâmfată.

Desigur nu-i vor mulțumi notarului din Curtici, grava bătaie morală, ce au primit-o în apărarea persoanei sale. Scena asta a viforelor pline de patime, au luminat nu numai secretele din jurul casei lui Szerény Sándor, ci și întreaga epocă Urban-istă.

Cine ar dubita în asta, acela s'ar fi putut convinge din evenimentele dela congregație, și în special aerisirea localității notariale din Curtici. O furtună neașteptată a spart fereștile acestei localități inficiale.

Socotelile comunale au fost la rînd și după vechiul bun obicei, cu una-două voiau să rezolve toată grămada de bugete. În fine o mie două nu mai numără așa mult pe lângă darea lui Krivány, Un distins orator al Românilor, Dr. Ioan Suciu a accentuat principiul foarte înțelepte și ducătoare la scop. Să vedem acele cifre! Mandatarul populațiunii din comitatul Aradului vor să știe, că unde să prăpădește atât amar de dare, fructul sudorii sărăcimii.

IMMANUEL KANT.

Sub titlul de mai sus articolul de mai la vale a fost scris de autor în anul 1834, șanume în revista „Revue de deux Monde”, de unde acum, cu privilegiul aniversării nașterii marelui cugetător, îl reproduc cele mai mari ziare și reviste.

Dăm și noi acest articol al unui mare poet despre un mare filosof.

Eată articolul:

A scrie biografia lui Immanuel Kant este foarte dificil; pentru-că n'a avut nici viață, nici istorie. O viață de burlac mehanică, aproape abstractă a trăit în Königsberg, într'o stradă retrasă și ascunsă a acestui orașel de la hotarele resărite a imperiului german. Nu crez, că ceasornicul din turnul vechii biserici își implinea mai regulat și fără impulsuri zilnice sa datorință ca și densusul. Toate își aveau vremea lor hotărâtă: scularia, dejunarea, prelegerile la universitate, menajul, plimbările și fie-care vecin știa că vremea e spre trei și jumătate, când Kant, în surtucul său sur, cu un bastonaș în mână, ieșea pe poarta mare și apuca prin aleia de arini, care a și fost poreclită de după densusul: „Philosophengang”. De opt ori măsura încoace și încolo șirul arinilor; dacă vremea era înorată, ori ploaia, vedea că-i va pași în urmă-i pe credinciosul său servitor Lampet, scutindu-l sub cort încontra tempestei.

E curios contrastul acestui om, între viața-i exterioară și gândirile-i distrugătoare și nimicitoare de lumii. Vi-o pot spune, că dacă civișii Königsbergului ar fi simțit numai, în mărimea sa deplină aceasta gândire, l-ar fi și privit cu mai multă groază pe acest bărbat de cât pe hingher pe acela pe care nu execută de cât oameni — dar bunii oameni nu vedeau într'însul de cât pe profesorul de filosofie și dacă în orele obișnuite trecea pe lângă densusul își scoteau pălăria cu respect și cel mult își îndreptau ceasornicele...

„Critica rațiunii pure” este opera principală alui Kant. Celelalte lucrări sunt aproape superfle, ori pot fi privite cel mult de comentariul lucrării sale principale. Următoarele aprecieri arată valoarea socială a acestei mari lucrări.

Antecesorii lui Kant încă și-au făcut obiect la diferite căr, amesurat recunoștința în timpurile ori posterioare; dar la însași capacitatea inteligenței, estensiunea cercul și marginile ei, puțin s'au gândit. Asta din urmă a fost misiunea lui Kant: a luat sub cercetare severă inteligența omenească, i-a măsurat adâncurile, i-a fixat hotarele și a văzut, că absolut nu putem cunoaște acelea lucruri, despre cari înainte de densusul ave fie-care păreri. Kant a dovedit, că despre lucruri așa precum în realitate sunt, nu știm nimica, ci așa le putem ști precum ni-se îmbie creșterului nostru înțelegător.

Filosofia de pân'atunci, care dibuia în necunoscut, și-a adunat materialul și l-a clasat, s'a sistat îndată ce a venit Kant, pentru-că el a restituit scrutările pe câmpul inteligenței omenești și a făcut obiect de cercetare din acea-ce se manifestă în aceasta inteligență. Nu fără cauză și-a putut deci asemăna filosofia sa, sistemului lui Kopernikus. Până-ce oamenii credeau că pământul stă pe loc și soarele se învîrte în jurul lui, calculele metereologiei nu se prea potriveau; atunci Kopernikus s'a cugetat așa: să stee soarele pe loc și pământul să se învîrtă — și calculul s'a potrivit de minune. Mai înainte mintea ca și soarele se învîrtea în jurul lumii fenomenelor, ca să arunce lumină asupra lor; acum însă Kant a oprit mintea, soarele și lumea fenomenelor se învîrte acum în jurul ei și se luminează, totul ce ajunge în calea razelor acestui soare.

Și din aceste cuvinte, cu cari am fixat problema lui Kant, poate vedea fiecare, că acea partea operei sale o țin de cea mai importantă, în care vorbește despre așa numitul noumenon și phaenomenon. Kant deosebete adecă fenomenele lucrurilor de realitatea lor faptică. Pentru-că noi numai într'atâta putem ști ceva despre lucruri, încât acelea se manifestă în forma fenomenelor. Kant, încât aceste lucruri se manifestă, le-a numit, phaenomenon încât însă stau singure, le-a numit noumenon. Despre lucruri numai ca phaenomenon, putem ști ceva; dar nimic nu putem ști despre lucruri ca noumenon.

După teoria lui Kant, Dumnezeu este noumenon. Hipotesa sa ne arată, că acea ființă, transcendentă, pe care am numit-o pân'aci Dumnezeu, e numai o poezie. Mai dovedește apoi, că despre acest noumenon nimic nu putem ști, și că nici în

viitor nu i-se va putea scormoni puțința existenței. Nu vreau să urmăresc aci în stil popular polemia, cu care Kant a atacat dovezile existenței deismului; imi spun numai convingerea mea personală, că de atunci încoace, deismul este mort în impierul rațiunii speculative. E posibil, că va trebui încă sute de ani până ce vestea acesta de doliu va pătrunde pretutindenea — dar noi de mult purtăm deja doliul acesta. De profundis!

Acum — fiecare așa crede — putem merge acasă. Se înșeală, va mai fi o reprezentare: după tragedie, comedie. Immanuel Kant s'a purtat pân'aci mereu ca și un filosof neînduplecat, a atacat cerul: stăpânul cel mare al lumii nedovedit colo plutește în propriul său sânge, nu mai este milă atotputernică, bunătatea tatălui, nu mai este recompensiunea dincolo de viață, nemurirea sufletului este în agonie — resuflare înecată, suspine pretutindenea; ear toate acestea le vede un om trist, bătrânul Lampe, cu cortul subsuori, curgându-i lacrimi și sudori pe față. Kant îl vede, i-se face milă de densusul și iasă la iveală că filosoful are și inimă; se resgândește și jumătate din milă, jumătate în ironie, zice: „Trebue, bătrânul Lampe să-și aibă Dumnezeu lui, altfel sorașul nu poate fi fericit — ear mintea practică zice, că omul să fie fericit; bine, mie nu-mi pasă dar atunci să garanteze mintea aceasta practică existența lui Dumnezeu”. În chipul acesta făcea Kant deosebire între mintea teoretică și practică și cu aceasta din urmă, ca și cu instrument magic, a deșteptat din nou la viață, cadavru de deismului rațiunii pure.

Oare numai de dragul bătrânului, făcea Kant aceasta înviere? Ori totodată și de dragul poliției? Ori în adevăr convingerea l-a hotărât s'o facă? Ori numai atât a vroit s'arate prin distrugerea dovezilor existenței deismului, ce greu e a trăi, dacă nu știm nimica despre existența lui Dumnezeu. Și așa, a făcut cam așa, ce a făcut prietenul meu din Westfal, care în strada Groluoder din Götting a spart toate felinarele și în urmă acolo, în întunec a ținut un discurs lung despre importanța felinarele, pe care în teorie numai de acea le-a spart, ca să convingă cât de mult nu vedem nimic...

Războiul ruso-japonez.

Despre războiul din orientul îndepărtat primim următoarele telegrame:

Petersburg, 16 Febr. Generalul Flug raportează din Port-Artur că după știrile particulare ee are, în urma victoriei lor de la *Cemulpo*, Japonezii au debarcat pe uscat 19.000 soldați.

Din Tiencin a sosit știrea că în golful Liaotung a fost luptă navală. Japonezii au vrut să debarcheze acolo trupe, ear în lupta ce s'a încins au avut *perderi considerabile ambii beligeranți*.

Știri mai exacte au sosit de la *Taticuan*, unde Japonezii au vrut să debarcheze 600 soldați, dar Rușii i-au respins cauzându-le o *perdere de 400 oameni*.

Paris, 16 Febr. Știri sosite dela Petersburg vestesc că ministrul de război și-a dat demisia. D'asemeni se vestește că în locul oficerilor despre cari s'a constatat că-s puțin îndemânatici, țarul a numit pe alții. Peste Cazații din Asia a fost numit șef generalul *Rennekampf*.

Tokio, 16 Februarie. Dintre cele 4 vapoare de război plecate din Vladivostok, când au vrut să treacă prin strâmtoarea dela Cingaro, trei au fost distruse.

Tiencin, 16 Febr. *Alahteri ear a fost luptă mare în fața Portului Arthur. Rușii ear au suferit înfrângere. Vapoarele lor ieșite din port să respingă flota japoneză, au fost silit, după mari pierderi, să fugă îndărăt ear după aceea Japonezii au bombardat grozav Porth-Arthurul. Mai multe corăbii rusești au fost distruse.*

Câmpul de luptă din Corea.

Londra, 12 Febr. Ziarului „Daily Mail“ i-se telegrafează din Cifu: 50.000 soldați Ruși au trecut râul Yalu și înainteză spre interiorul Coreei. Japonezii sunt deja în Seul, capitala Coreei, de unde au publicat un manifest, în care somează populația să se poarte liniștit.

Pod de cale ferată aruncat în aer.

Londra, 12 Febr. Ziarului „Daily Telegraph“ i-se depeșează din Shanghai: Mai mulți spioni japonezi au aruncat în aer un pod al liniei ferate Mandșuriane. Au fost omorâți 30 Ruși. În multe locuri Japonezii au tăiat firul telegrafic.

Cine a început ostilitățile?

Berlin, 12 Febr. Agenției „Volf“ i-se anunță din Tokio: În cercurile oficiale se zice, că Rușii au început prima dată ostilitățile. În noaptea de 8—9 Februarie a dat vaporul-fregată „Korajec“ prima lovitură de tun, lângă Ciemulpo. La acesta au răspuns și paștratele Japoneze.

Vapor rusesc aruncat în aer.

St. Petersburg. Generalul Alexei telegrafează, că în 11 l. c. vaporul de transport „Leniss i“ a sburat în aer. Căpitanul Stepanov, mechanicul vaporului, 2 fochiști și 94 soldați au fost omorâți.

Berlin, Rușii sunt foarte abătuti din cauza perderilor de pe mare, dar în cercurile militare nu li-se dă o însemnătate mai mare, căci Rușii au fost dela început convinși, că Japonezii sunt pe mare superiori. Vaporul „Jenisei“, care a fost aruncat în aer, era contra-torpilor. Din cauza explozării și-au pierdut viața: 2 ofițeri și 99 soldați de rând.

St. Petersburg. Ziarul „Novoie Vremia“ anunță, că vaporul „Jenisei“ de-odată a făcut explozie din cauza unei dinamite sub vapor, care a aruncat întregul vapor, cu nici anul.

Câmpul de luptă din Corea.

Londra. După telegramele cele mai recente, luptă mai nouă încă nu s'a dat între Japonezi și Ruși. Japonezii debarchează în Corea fără nici o piedică. Ziarul „Daily Express“ primește informațiunea, că în Corea sunt actual 50—60.000 soldați japonezi.

Incident Ruso-Englez.

Berlin. Un vapor englez a transportat din Port-Arthur mai mulți chinezi. Pe marea largă un vapor de războiu rusesc a dat cu tunul în cel englezesc și a rănit 5 Chinezi. Rușii au oprit vaporul englez, dar comandantul englez își urmă drumul. Comandantul Rus rugă pe cel Englez să nu publice acest incident.

Anglia se pregătește.

Londra. Flota engleză se pregătește pentru ori-ce eventualități. Toți ofițerii de marină în concediu au fost rechemati, iar cei din rezervă au primit ordin dela ministerul de războiu să fie gata de plecare.

Ofițeri Austro-Ungari în armata rusească.

Frankfurt, 14 Febr. ministrul de războiu rusesc a invitat pe ofițerii slavi, mai ales boemi, din armata Austro-Ungară, să între în artileria rusească. Pân'acum s'au înștiințat 80 ofițeri, între cari și doi coloneli. Acești ofițeri cer acum concedierea lor din armata Austro-Ungară.

Torpiloare și atacuri cu torpiloarele.

Vasele de războiu au tonaj de 15.000 de tone și mai mult lungime de 120 de metri și lățime de 23, iar mașinile lor au putere până la

21.000 de cai, ceea-ce le dă viteza de 10—19 milc marine pe ceas (o milă marină — 1852 metri). Torpiloarele sunt lungi de 50 de metri și late de 5, tonajul de 100—200 de tone. Mașinile lor au putere de 2000—4000 de cai; pot face pe ceas 25 de mile, deci aproape 50 de kilometri. Un torpilor duce cărbuni pentru o călătorie de 2500 de mile, pe când vasele de războiu până la 5000; iar incrușiătoarele chiurasele chiar până la 10.000. Torpiloarele sunt cu totul de oțel, dar cu părți subțiri, încât și glonții Manlicher îi pătrund, au câte 2 până la 5 tuburi de aruncat torpile, parte în apă, parte sub apă. Ca înarmare au tunuri cu tragere rapede de calibrul 47 cent.

Torpiloarele se apropie de vasele dușmane și aruncă o torpilă, care explodând pricinuește de regulă nemicirea vasului atacat. Torpila e în formă de țigară, lungă de 5 metri și lată de 35—45 cent. Torpila are în lăuntru o căldare cu aer comprimat și o încărcătură de 90 klgr. de fulmitocoton. După ce-l aruncă, se deschide automatic vasul cu aer comprimat și aerul pune în mișcare o helice care face să înainteze torpila c'o viteza de 1000 de metri de minut, dar numai până la 400—500 de metri. Deci până la asemenea depărtare trebuie să se apropie torpilorii de vasele ce atacă. În virful torpilei e un vîrf ascuțit, care pătrunde în lăuntru și e în contact cu un balon de sticlă plin cu acid.

Izbînd torpilorul într'un chiurasat, virful cel ascuțit intră în lăuntru și sparge calonul, iar acidul aprinde o substanță și produce explozia fulmicotonului.

Vasele se apără de torpilorii, noaptea când stau ancorate, împrejurându-se la oare-și care depărtare cu o rețea de metal, care oprește torpila, și ori nu explodează, ori, dacă explodează chiar lângă el sau sub el. Rețele sunt de verigi de oțel. Sunt însă torpile cari taie rețelele. Apărarea cea mai bună e însă o veghere neadormită, ca să nu se poată apropia torpiloarele. De aceea se întrebuintează reflectoare electrice, cari luminează marea până la locul unde marea pare a se uni cu cerul. Dacă corabia zărește torpilorii de departe, aceștia sunt pierduți, căci marinarii trag cu pușca și se aruncă în apă. Dacă s'apropie însă a se apropia, nebăgat în seamă, căci umblă fără lumină și fără sgomot, de regulă vasul e pierdut. Sunt vase mari cari duc cu ele câte mai multe torpiloare, și le coboară în mare numai după-ce apare la locul luptei.

Dușmanii mai de temut ai torpilorilor sunt distrugătorii de torpilorii, cari au tonaj până la 500 de tone, putere de 8000 de cai și tunuri cu tragere repede de calibrul 7.5 cent. 5.7 cent.

Toate statele cumpără torpile dela Fiume (Ungaria).

DIN ROMÂNIA.

— Balul dela palat. Vineri a avut loc la palatul regal al doilea bal, cu număr mai restrîns de invitați însă.

Au luat parte d-nii miniștri cu doamnele, membrii corpului diplomatic cu doamnele, înalții funcționari ai statului, ofițerii superiori și numeroase persoane din elita societății bucureștene.

MM. LL. Regele și Regina împreună cu AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Prințesa Maria au apărut în bal la orele 10 și jumătate.

Suveranii s'au întreținut mult timp cu invitații.

La cadrulul de onoare au luat loc AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Prințesa Maria și corpul diplomatic.

DIN BUCOVINA.

Serbarea dela „Junimea“. La serbarea societății românești „Junimea“ din Cernăuț au luat parte: prințul Hohenlohe, întregul cler cu mitropolitul, toată aristocrația bucovineană, în mijlocul lor se afla baronul Hurmuzache, Flondor, Gregorcea etc.

Au vorbit între alții: dl Novacovici, reprezentantul societăților din Viena; dl Moldovanu, din Pesta, din partea transilvănenilor oferind și o coroană de stejar; dl Bosianu, din partea societății Carpatine; dl Covata, îmbrăcat în costum macedonean, a ținut o frumoasă cuvîntare din

partea macedonenilor, oferind „Junimei“ o coroană de lauri.

S'a dat un bal care a reușit în mod admirabil. Au luat parte la el toți reprezentanții, dl Florescu, secretarul Ligii culturale, precum și prințul Moruzi, Leon și Ioan Ghica.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Februarie 1904.

— Balul comercianților români care se va aranja Sâmbătă seara în sala otelului „Crucea Albă“ din Arad va fi petrecerea cea mai reușită din câte au făcut Români în Arad. Cel puțin așa se poate deduce pe d'o parte din preparativele făcute de comitetul presediat de dl Sava Raicu, pe de alta parte din informațiunile ce avem despre simpatia cu care publicul mare a primit invitațiile. Pretutindeni, în toate clasele societății române, balul acesta a fost salutat cu bucurie, așa că e absolut sigur: Sâmbătă își va da întâlnire la „Crucea Albă“ tot ce societatea română din Arad și din jur are distins.

— Din Talpoș au sosit ieri în Arad vreo 40 țărani fruntași, implicați în procesul ce li-s'a intentat pentru preținsele tulburări — socialiste.

Primul nostru redactor Russu Șirianu a avut prilejul să vorbească mult cu acești țărani deștepți și harnici. Din cele auzite și vorbite a primit impresia, că nu e vorba de agitații perverse socialiste, ci de nemulțumiri vechi și adânci. Și la tot cazul nu așa spun țărani că s'au petrecut lucrurile cum a povestit la congregație dl vicișpan, a cărui cercetare la fața locului a fost că într'adevăr a intrat în sat, dar n'a ascultat pe țărani, ci informațiunile li-a luat dela notar și fi-birău, cari au tot interesul s'arunce vina pe „unel-birău“ și pe „notarul“ pe care au avut-o în anul anilor bietii sătenii fierb de dureri și nedreptăți și au avut cu notarul năcaz deja pe la 1892.

Vom reveni.

— Curtea cu jurați din Arad ieri și-a început sesiunea întâiu din anul acesta. În-tre cetățenii orașului ieșiți la sorți să fie jurați sunt și trei Români: Dr. Petru Opre, Dr. St. C. Pop și Russu Șirianu.

Pe ieri a fost să se judece, dar se continuă și azi, nu caz de omor petrecut în Gurba. Verdictul se va da numai spre seară.

— Nouile tunuri. Se telegrafează din Viena: În 13 l. c. au fost arătate în arsenal nouile tunuri cu tir rapid membrilor din delegație. Delegații sub conducerea ministrului de războiu Pittreich, a ministrului de honvezime Nyiri, amiralului Spaun, și a mareșalului Kropatsek, șeful artileriei, au fos duși în arsenal, unde mai întâiu s'au dus la sala de presă, unde se prezează tunul de curînd turnat. Tot în această localitate s'a efectuit tăierea și formarea bucăților de curînd turnate dela 1868 până în zilele de astăzi. Și pentru a demonstra mai clar diferența dintre tunul de oțel și cel de bronz, s'au adus ambele modele de tun. Cu cel de oțel s'a făcut 900, iar cu cel de bronz 600 de împușcături. Kropatsek a explicat delegaților, că un tun de oțel costă statului 4700, pe când cel de bronz, nu costă decât 747 coroane. Această mare diferență de preț a decis pe ministerul de războiu să prefere tunul cel de bronz. În numele delegaților ungari Széll Kálmán, fostul ministru președinte, a mulțumit mareșalului Kropatsek pentru prelegerea ținută. Pentru clarificarea cestiunei tunurilor, ministerul de războiu a tipărit și broșură, care fost împărțită tuturor delegaților. După broșura aceasta noul sistem Erhardt a făcut cu drept cuvînt senzație în lumea militară și a desarmat pe dușmanii tunurilor cu țevă mobilă. Noul tun e de 945 kilograme greu. Incercările au fost esecutate în Steinfeld și Budapesta cu un rezultat escelent.

— Instalarea noului comite suprem al comitatului Hunedoarei, dl Ladislau Mara, se va face, precum spune, „Libertatea“ în 18 Febr. n. în Deva. După instalare va urma un banchet în onoarea lui, la care membrii congregației și

autoritățile au fost invitate. Dorindu-se ca cei-ce voesc a lua parte, să se înștiințeze la protonotarul comitatens Bela Pogány până în 15 Febr. O cuvertă va costa 6 cor.

In ziua instalării pe galeria salei festive a comitatului se va putea intra numai cu bilet, care să da înainte în odaia Nr. 24 jos, în casa comitatului.

— **Meseriașii selișteni.** „Poporul Român“ scrie: Mercuri seara la 6 ore 40 min. au sosit în Budapesta la gara centrală 19 membrii ai reuniunii meseriașilor români din Seliște sub conducerea vice-presidentului acestei reuniuni, dl Ioan Bucșan măiestru pielar. Eată numele meseriașilor sosiți: Ioan Bucșan pielar, vice-președintele reuniunii, Ioan Borcia sen. fierar, Mateiu Rădulescu pantofar, Const. P. Chipară lăcătuș Ioan Rimner zidar, Ilie Topârcean pantofar, Ioan Dubenscu zidar, Ioan Dăbârlat pălărier, George Chenie măsar, Toma Lupăș fransolar, Ioan Borcia iun. ferar, Ioan Oprean pantofar, Dum. Moga lăcătuș, Ioan Țintea cojocar, Dum. Bârsan fierar, Dum. G. Ghibu comerciant, Nic. Borcia elev de vâpsitor, Aurel Lupea elev de măsar, Ilie Dăbârlat elev de pălărier.

Au fost întâmpinați la gară de red. nostru dl D. Birăuțiu, d. Ioan Lupăș stud. în fil. și mai mulți studenți români universitari de aici. După ce dl D. Birăuțiu în cuvinte scurte, dar bine simțite le zice un „Bine ați venit“, pleacă cu toți la cuartirul pregătit înainte în hotelul „Gentry“ din strada Uj.

La 8 ore a fost cina comună în restaurantul Jajczay din strada Aradi, unde meseriașii veniți au fost întâmpinați de studenții români și meseriașii români din Budapesta. După obicinuitele forme de cunoștință să ridică dl Ioan Lupăș și în cuvinte alese vorbește despre însemnătatea meseriilor la noi Români, căci lipsă avem de meseriași harnici și dibaci, pentru că aceștia pot contribui mai ușor la înaintarea noastră. Salută apoi pe cei veniți dorindu-le să se simtă bine în Budapesta și cunoștințele câștigate de aici să le pună în folosul muncii lor și în folosul înaintării neamului românesc.

Pe la 10 vorbește dl Nicolae Turcu, croitor și vice-președintele meseriașilor din Budapesta, și dând expresie bucuriei, ce o simte văzând pe frații noștri din depărtare sosiți aici îi salută în numele reun. meseriașilor din Budapesta. Seara de cunoștință s'a isprăvit cu seninătate și veselie generală.

Conducerea oaspeților prin Budapesta pela diferitele instituții demne de văzut a luat-o asupra sa redactorul nostru dl D. Birăuțiu și dl Ioan Lupăș, stud. fil.

Frumosul port românesc în care au fost îmbrăcați cei mai mulți, atrăgea privirile tuturor trecătorilor. Mulți se opriau și se uitau uimiți după Românașii noștri, cari formau un șir lung mergând doi cu doi, iar ici colea să ivea câte un îndrășnet, care prindea vorbă cu ei, cercând s'o rupă pe românește.

— **„România Jună“.** A apărut și ni-se trimite la redacție „Raportul anual al societății academice social-literare „România Jună“, din Viena. În raport se amintește pierderea prin deces a lui D. Popovici Barcianu, membru onorar, și I. Bumbac membru emeritat. În cursul anului societatea a aranjat mai multe serate literare și artistice. Biblioteca a fost aranjată în mod sistematic. — Ziua de 3 (15) Maiu a fost serbată în mod deosebit prin o serată literară. — Pentru noul local al societății (Floniarigasse 12) s'a cumpărat mobilier nou. — Societatea a acordat la 2 membrii locuință gratuită, și a împărțit 307-70 cor. ajutoare. Societatea are numeroși membrii fondatori onorari și emeritați, ear numărul membrilor ordinari este de 26, între cari 8 din Ungaria și Transilvania, 15 din Bucovina, 1 din România, 1 din Austria-de-jos și 1 din Bulgaria. În cabinetul de lectură au fost 38 de ziare. Biblioteca are 1521 volume și 270 broșuri. — Averele totale ale societății este de 45.883 cor 32 b. Comitetul a fost compus: N. Dobrescu, cand. phil., președinte, Romul Pop, cand. ing., v.-preș., Leon Holca, stud. phil. cassier, V. Reus-Mirza, stud. techn. controlor, G. Cosma, stud. techn., bibliotecar, și econom. În comisia literară: Gavril Barbu, cand. ing., Gr. Birtol, cand. silv. M. Birtol, cand. jur., N. Dobrescu, cand. phil. și Nic. Naum-Meta, cand. med. Comisia de revizie: Silviu Ciupercovici cand. silv., Laurențiu Luca cand. med. și N. Naum-Meta, cand. med.

— **Hymen.** Ni-se anunță: *Mariți Onițiu și Nicolae Radu, căsătoriți, Sibiu.* Multe felicitări!

— **Fidanțare.** D-șoara Ersilia, fiica domnului V. Jorgovan din Ticvan (l. Oravița) cu dl Aurel Popovici, preot în Racovița, fidanțat. Felicitările noastre.

— **Căsătorie extra-ordinară.** Se anunță din Los, departamentul Lot și Garonne, pentru sfârșitul lunii Februarie, căsătoria lui Little Tamse, atletul fără brațe, înalt de 80 centimetri, cu d-ra Maria Laconture, care locuiește la Sos.

Logodnica n'are de asemenea brațe și are niște picioare scurte de tot (abia 20 de centimetri). Statura ei este de 90 centimetri.

Maria Laconture are o fizionomie destul de plăcută și se bucură de o perfectă sănătate.

Ca și Little Tamse picioarele ei sunt fără articulațiuni.

D-șoara Laconture e foarte îndemnată. Ea coase, brodează și face toate lucrurile casnice cu picioarele.

Little Tamse are 25 ani și Maria Laconture 18 ani.

Ce splendidă pereche!

La „Banca Comercială“ din Oravița, în ultima sa ședință săptămânală, directorul institutului. Fr. Sittner, om cu vază de altfel, lovit de apoplexie de creier, s'a rostogolit mort la pământ. Chipul, cum se comentează în public această întâmplare, este variat. — Unii susțin, că a căzut în urma iritațiunii, la care Pa expus direcțiunea.

— **Loubet nu merge în Italia.** Se depeșează din Paris, că ziarul „Gaulois“ primește informațiunea, că din cauza evenimentelor din Extremul-Orient, președintele Franței *Loubet*, nu va mai merge în Italia.

— **Reclus a murit.** O depeșă din Bruxela anunță, că marele etnolog și geograf *Elie Reclus*, a cărui două opuri mari: „Istoria munților“ și „Istoria râurilor“ sunt așa mult apreciate în lumea științifică, a murit. Reclus s'a născut la 1827 în Gironde. Tatăl său era preot protestant. A fost crescut și a studiat, ca și ceilalți în frații ai săi, în străinătate. Din cauza sentimentelor sale radicale republicane a fost exilat în 1851, dar mai târziu, — în 1855 — Napoleon III l-a grațiat. După reîntoarcerea sa în patrie a ocupat un post de director la o bancă și se nisua a înființa o societate. Sub Comună a fost numit șef al bibliotecii naționale. *Elie Reclus* a fost colaboratorul fratelui său mai mare, *Elisée Reclus*, care a scris mai multe opuri geografice. *Elisée* a devenit faimos prin legăturile sale anarhiste și a fost în 1892 profesor de geografie în Bruxela.

— **Exilarea ziaristilor în Siberia.** Se telegrafează din Sant-Petersburg: În cercurile ziaristice de aici a produs mare consternație știrea, că ministrul de interne *Plehve* are de gând să exileze în Siberia 60 de scriitori și ziaristi. Un bărbat politic bine informat, care stă aproape de guvern, a declarat, că lista celor exilați e deja și gata.

— **Ministru rusesc demisionat.** Una din victimele partidei reacționare rusești e ministrul de instrucțiune publică, *Sänger*, care și-a cerut și obținut demisiunea și a fost numit de senator. *Sänger* e de origine germană și a atras mânia partidei reacționare asupra-și prin tractarea umană a tinerimei studențești. Afară de acești reacționariști nu priveau cu ochi bun faptul, că *Sänger* primea în universitate și școale medii și jidanii. În rîndul trecut a mers așa de departe cu iubirea sa de Ovrei, încât a propus, ca mai multe catedre dela liceul din Odesa, să fie umplute cu jidanii. Această nerușinare nu au putut-o suferi creștinii și *Sänger* a fost silit să-și ceară demisia. În cercurile ortodoxe e mare bucurie.

— **Căpitan acusat cu spionaj.** Se telegrafează din Lemberg, că doi ofițeri trimiși din Viena au deținut în Stanislau pe căpitanul *Franz Vihenkowsky*, care e acusat cu spionaj. O altă telegramă anunță, că azi a fost transportat la Viena un căpitan dl *Landwehr*, dar nu din cauză de spionaj, ci fiind-ea e amestecat în afacerile frauduloase ale colonelului *Hekajlo*.

— **Condamnați pentru sărutări în public.** Ziarele americane anunță că compania câilor fe-

rate din Pensylvania a ordonat funcționarilor ei să nu tolereze sărutări de adio în gări, de oare-ce prin aceasta se împiedică circulația. În Augsburg (Germania) s'a făcut un pas și mai departe. Un actor și-a sărutat amanta după pofta inimii într-o sală de așteptare cl. III, adică în fața publicului.

Pasagerii precum și poliția au ținut aceasta de un atentat la bunele moravuri și îndrăgostitul actor a fost condamnat la cinci zile închisoare. Această sentință a și intrat în vigoare, de și condamnatul a făcut recurs, dar a neglijat să se infățișeze la termen.

— **Bucuriile căsniciei.** Bărbații americani nu sunt tocmal galanți față de femeile lor, precum o dovedește următoarea depeșă:

„Curtea din Filadelfia a pronunțat divorțul între d-na *Christine Weatherill Rice*, aparținând uneia din cele mai vechi și cele mai bogate familii din oraș, și d. *John Rice* fiul, fiindcă acesta și făcuse obiceiul de a-și sili nevasta să cînte toată noaptea la piano fără o clipă de odihnă.

Pentru ca femeia să nu-i adoarmă, bărbatul pianofil dădea din când în când lovituri formidabile într-o tobă mare, pe cari le auziau toți vecinii.

Sentința constată că această „cruzime chineză“ întrece tot ce s'a pomenit până acum în materie de divorț.

Cum si-a pețit *Mark Twain* nevasta. O gazeta americană istorisește cum celebrul umorist *Mark Twain* și-a pețit nevasta.

Fiind într-o zi la d. *Laugdon*, tatăl fetei, el întrebă de o dată:

— D-le *Laugdon*, spune-mi, n'ai observat ceva extraordinar între mine și sica d-tale?

— Nu, răspuse cam surprins *Laugdon*.

— Atunci îți recomand să-ți deschizi mai bine ochii și o să vezi că noi ne iubim, ba chiar ne-am și logodit.

Laugdon, care era un om putred de bogat, dete bucuros fiica după tinăru *Clemens* (numele de familie al scriitorului), care îi era foarte drag din cauza spiritului lui, și când tinăra pereche se întoarse din voiajul de nuntă, o surprinse cu un palat admirabil aranjat. La acest cadou *Mark Twain* răspuse cu următoarea scrisoare:

„D-ta ești om foarte de treaba, dar nici eu nu's mai rău de cât d-ta. Află, că ori-când vei veni pe aici, bucuros te găzduesc peste noapte, în mod cu totul gratuit. Sper însă că nu vei abuza de gratitudinea mea“.

— **Necrologo.** „Dunăreana“ institut de credit și economii din Timiș-Cubin aduce la cunoștință încetarea din viață a membrului fondator și membru comitetului de supraveghere *George Frențiu*, întemplată după un morb greu în 9 Februarie c. n. în Panciova și în etate de 56 ani. Rămășițele pământești s'au transportat la Cubin azi, — iar mâne d. a. la 2 ore se vor depune spre odihnă vecinică în cripta sa familiară din cimiterul gr.-ort. Odichnească în pace! *Cubin*, la 10 Februarie 1904.

— **Subsemnații în numele lor și al numeroaselor rudenii cu inima frântă de durere aduc prin aceasta la cunoștință tuturor rudenilor, preșterilor și cunoscuților, că iubitul lor fiu, respective soț, *Ioan Crișan*, preot gr.-or. rom. în Capruța, asesor scaunal protopresbiteral, membru în direcțiunea institutului de credit și economii „Lipovana“, după un morb greu și îndelungat, după împărțirea cu sfintele taine și-a dat nobilul și blândul său suflet în mâinile creatorului Joși în 29 Ianuarie st. vechi în etate de 56 ani și al 31-lea an al preoției și al fericitei sale căsătorii.**

Rămășițele pământești ale scumpului defunct sa așezat spre odihnă de veci Sâmbătă 31 Ianuarie (13 Februarie) la 10 ore ante mer. în cimitiriul gr.-or. rom. din Capruța.

Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată. *Persida Crișan*, ca mamă *Emilia Dehelean*, preot *Teodor Cosma*, *Petru Despa*, *Maria Despa*, născ. *Cligorescu*, cumnați, *Ecatarina Crișan*, născ. *Gligorescu*, ca soție. *Iulia Popescu*, născ. *Cosma*, *Maria Tempea*, preot *Cornelia Tempea*, născ. *Cosma*, *Dimitrie Maci*, *Aurelia Maci*, *Sofia Despa*, *Vichentie Popescu*, preot emerit, ca unchi, *Livia Pleșiu*, *Iulian Dehelean*, *Adrian Dehelean*, *Sofia Ișvanescu*, născ. *Dehelean*, ca nepoți și nepoate. Și numeroșii strănepoți și strănepoate.

— **Subscrisa cu inima adânc întristată aduce la cunoștință tuturor rudenilor, amicilor și cunoscuților cumcă iubitul ei soț *Demetriu Anton*, co-**

merciaut, în al 45-lea an al etății, după un morbid îndelungat și greu, provăzută cu Sfintele taine, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 12 Februarie la 1 1/2 ore a. m.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct au fost așezate Duminecă, în 14 Februarie, la 3 ore p. m. spre odihna eternă în cimiterul gr-or din Suburbiul Iosefin. Sibiu, 12 Februarie st. n. 1904. Elena Anton născ. Maxim, ea soție.

— **Tinăr român**, absolvent de Academia comercială, caută o funcție potrivită.

Informații prin administrația acestui ziar.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern Gyula* și a strămutat locuința de ordinăție (tragerea de măsele, plombare, măsele singuratică șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, piața *Andrássy Nr. 15.*

— **Durere de stomac.** *Sgârziuri de stomac, catar greu de stomac*, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth.*

Cuția de probă 1 cor. 20 fil.

Cuția mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »*Senega.*« Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la »*Maria Fecioară.*« a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața *Boros-Béni Nr. 15.*

Petrecheri.

Producțiunii. Duminecă a avut loc la școala de fete cu internat din Arad, o frumoasă producțiune a elevelor acelei școale. Mai multe eleve au declamat, bucăți bine alese și predate cu simțire, după programul stabilit. Am aseritat cu plăcere frumoasele prestațiuni, corul în trei voci, bucățile cântate de eleve la pian și vioară, dar îndeosebi s'au distins elevele *V. Botco* și *Secoșan*, prin cântare. Amândouă au voci admirabile, și s'au achitat de rolul lor stărnind o deosebită plăcere în publicul asistent.

Reprezentățiunea a avut ca ultim punct un tablou vivanț executat cu perfectă pricepere.

A asistat *P. S. Sa d-l Episcop diecesan*, exprimându-și mulțumirea de prestațiunile elevelor școalei de fete cu internat. Meritul arangiamențului este al d-șoarelor *Profesoare Octavia Desean* și *Hermina Giorogariu.*

— **Tinerimea română din Hunedoara** are onoare a invita la *producțiunea musicală declamatorică* ce o va arangia Sâmbătă în 7/20 Februarie a. c. în sala hotelului „*Hunyadi várhoz.*“ Comitatu arangiator. Inceputul la 8 ore seara. Bilete de intrare se pot cumpăra la „*Ideal*“ și seara la casă. Prețurile de intrare, de persoană: Locul I. 2 cor., locul II. 1 cor. 60 bani, locul III. 1 cor. 20 bani, parter 1 cor., galeria 60 bani. Venitul curat se alătură la fondul „*Reuniunii femeilor rom din Hunedoara.*“ Suprasolviri benevole se primesc cu mulțumită și se cuitează pe cale ziaristică.

— **Concertul corului gr-cat.** „*Concordia*“ din Oravița rom. de sub dirigența tehnică a învățătorului *I. Bogdan*, a reușit pe deplin.

— **Tinerimea română din Lipova** și jur invită la *petrecerea de dans*, ce aranjază în Lipova la 8/21 Februarie a. c. în sala hotelului „*Archiducele Iosif.*“ Inceputul petrecerei la ora 8 1/2 seara. Taca de intrare pentru persoană 2 cor. pentru familie 5 cor. Suprasolviri se vor evita publice cu mulțumită. Venitul curat e destinat pentru fondul despărțământului „*Lipova*“ a „*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.*“

Taxele de intrare se pot solvi în sala petrecerii sau prin mandat postal la adresa d-lui *Dr. Aurel Cioban cand. de adv. în M.-Radna.*

Economie.

Arad, 15 Februarie.

Alegere de director la „Furnica“ din Făgăraș. La postul vacant de director executiv dela „*Furnica.*“, a fost ales în sedința plenară a direcțiunii institutului ținută la 8 Febr. a. c. dl *Mateiu C. Jiga*, actual funcționar sup. al societății comandite de bancă *Iac. Adler și Fratele din Brașov* și fost prim-contabil al „*Bocșanei*“ din *Bocșa-montană.* Concurenți au fost cinci, și ales a fost cel mai calificat în toată privința.

„**Hațiegana**“, una din cele mai solide bănci românești din comitat, și-a încheiat socotelile pe anul 1903, arătând un câștig curat de cor. 28.110.42, deci un îmbucurător profit.

Scoatem la iveală îndeosebi din socotelile acestui institut, ca semn al solidității lui, și a încrederii ce publicul o are în el, faptul, că depunerile spre fructificare i-au crescut în 1903 dela cor. 379.921 21 fil., la 521.432.51 deci au crescut cu cor. 141.511.30 fil.; cum și faptul că reescomptul la plătit de tot în decursul anului, nema având la sfârșitul anului de loc datorie de reescompt față de alte institute de bani.

La tot mai mare!

„**Crișana**“ societatea de economii și credit din Brad, și-a încheiat socotelile pe anul 1903, socotelii din cari reese, că institutul a dat înainte dezvoltându-se normal în aproape toți ramii săi. Doar că la depunerile spre fructificare se vede oare-care scădere, care însă nu a atins buna dezvoltare a institutului.

Câștigul curat în 1903 i-a fost: cor. 17.008.84, (față cu 16.653.58 din na. tr.)

Scoatem cu plăcere și cu laudă la iveală și de astă-dată, că „*Crișana*“ din Brad e printre cele dintâi institute românești de bani, care jertfește mai mult pentru scopurile de binefacere culturale: bisericești și școlare române!

Și în anul acesta din profitul său curat de 17.000 cor. ea dă nu mai puțin ca 4000, deci acuză 25% pentru scopuri culturale naționale! Și anume da:

Fondului gimn. din Brad 2000

Bisericei gr.-or. „ 600

Fondul protopopesc „ 400

Mesei studenților din „ 200

Ear restul la mesele stud. din Cluj,

Brașov, Blaj, Budapesta și la 2 bi-

serici. De tot 4000 c.

În privința aceasta „*Crișana*“ din Brad are de nobilă soată, care o și întrece în jertfă culturală, numai pe *Cassa de păstrare din Selište*, și amândouă premerg cu admirabil exemplu celorlalte institute românești de bani.

Onoare lor și desinteresărilor lor conducători!

Noțiuni și tabele referitoare la calcularea interesului simplu, întocmite de *Alexandru Tuducescu.* O carte de mare folos ce suplinește o lipsă simțită este cartea aceasta, ieșita din condeiul d-lui *Alexandru Tuducescu*, București. Oamenii de bancă, și în special preoții și învățătorii dar particularii chiar, au adesea nevoie de un manual cu ajutorul căruia fără multă spargere de cap și cruțând vreme, găsească cheia calculului intereselor în toate combinațiile. Recomundăm broșura lucrată cu multă pricepere și temeinicie, cu toată căldura.

Băi de marmoră în comitatul Hunedoarei. Notarul public din A.-Julia *Dr. Edm. Tery* să scrie că a descoperit în hotarul comunei *Boz*, (pe la *Brănișca*) din comitatul *Hunedorei* un bogat strat subpământean de marmoră neagră. A lăsat ca ingineri pricepători francezi, belgieni și din țară să cerceteze marmoră, și ci-că toți ar fi de părere că marmura neagră dela *Boz* ar fi fără păreche în întreagă *monarchia Austro-Ungară* în privința tăriei și a altor însușiri ale sale.

Se va face o societate pe acții pentru esplotarea în mare a marmorei, începând scoaterea ei prin săpare de băi (mine) mari.

Bibliografii.

A apărut; „*Moda Nouă*“ nr. 5 anul II. Cu o extra-ordinară bogăție de toalete: Costumul tailleur, toalete pentru baluri și serate, corsaje, boilerouri, toalete pentru vizite și recepțiune, bluze elegante, pălării ultima modă, rochiile de preumblare, toalete pentru d-șoare de onoare, *Cronica Model.* *Sinucisa (Nuvelă), Anchetă „Model Nouă“* (E de preferat o femeie cultă sau una menajeră), *Iarna (poezie), Golul rece (poezie), Dor de primăvară (poezie), Două surori (Nuvelă).*

Cugetări, Cărți poștale (unei roze din Caracal), Jocuri recreative, Toaletele dela piesa „Oh, bărbății!“, Buna purtare în societate (Correspondența), Șerbet de portocale, Joc de societate (un ac geurit de alt ac).

Conținutul: Nr. 2 din revista „*Convorbiri Literare*“ anul 38 1904:

Duiliu Zamfirescu. — *Lyda*, partea II. (roman). A. — *Kordul cel mititel* (roman); trad. din *F. H. Burnett.* D. *Călugăreanu.* — *Rolul microbilor în digestiunea intestinală.* G. *Bogdan Duică.* — *Eminescu, Eliade, Gutzkow. N. Iorga.* — *Manifestări nouă ale unei școli vechi, IV: Ultimul plagiat al d-lui Gr. G. Tocilescu.* *Ciru Oeconomu.* — *Din Rucăr (roman).* E. H. N. — *Vecinic pribeagă (poezie).* on *A. Rădulescu Pogoneanu.* — *Răspuns d-lui Ovid Densusianu și unui anonim.* G. *Bogdan Duică.* — *Dare de seamă despre: I. Scurtu, Mihail Eminescu's Leben und Prosaschriften, Leipzig 1903; Acelaș, Portretele lui Eminescu, București 1903; V. Teconția, M. Eminescu, Gedicht, Deutsch von, — Bukarest 1904. Bibliografie.*

A apărut: și se află de vânzare la librăria *Petru Simțion* în Arad:

1. *Calea Măndreii.* 2. *Dorul.* Coruri bărbătești pe motive populare de *Trifon Lugojan*, 1 cor.

Geniu pustiu, roman original inedit de *M. Eminescu*, *Romanul care a fost descoperit pentru literatura noastră, constituind prin caracterul său pur național una din cele mai bune cărți de educație românești* cor. 2

Aur! . . . Drama constanța

Modele românești de Minerva Cosma, caș-tul I. fil. 10

Sămănătorul. Revistă literară săptămână a exemplarul fil. 10

„*Moda Nouă*“, apare odată în săptămână anul II-lea cuprinzând numeroase gravuri de toalete de oraș, de vizite, mantile, corzaje, matineuri, costume pentru doamne, d-șoare și copii, cum și un bogat și variat cuprins literar, la fie-care număr 1 ex. tipar gratuit număr 25 fil.

Excelența și mai mult apreciată

Biblioteca pentru toți, litere, arte, științe. Au apărut până acum 216 numere de un cuprins foarte interesant și variat. Traducerii din cei mai celebri și renumiți autori moderni români și străini lucrări originale, catalog special se trimite, la cerere, numărul costă fil. 30.

„**Poporul Român**“ ziar săptămânal ce apare în Budapesta. fil. 04

„**Luceafărul**“ „ 50

Țara noastră Descrierea părților *Ardealului* de la *Mureș* spre mează-ză și *Valea Mureșului* de *Silvestru Moldovan* Cor. 2

Zarandul și Munții apusei ai Transilv. Descriere de d. *Silvestru Moldovan* cu 9 ilustrațiuni și o schiță Cor. 2

Patimi, roman din viața românească de *Sofia Nădejde.* Prețul Cor. 2

„**Românul**“ fondat în 1857 de *C. A. Rosetti.* *Anale politice și literare* anul *LXVIII.* apare odată în săptămână. Prețul 25 bani.

Noțiuni și tabele referitoare la calcularea interesului simplu întocmite de *Alexandru Tuducescu.* O broșură de mare interes pentru oficiile parohiale. Cel mai bun și ușor metod pentru calcularea și încheierea socoților. Prețul 1 cor.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Abonamentul 1857. Lalașinț. Ești în regulă. Abonamentul 118. Orăștie. Nu ești în res-tanță.

„BERLIȘTEANA“, asociațiune de ajutorare în Berliște.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai asociațiunii de ajutorare „Berlișteana“ din comuna Berliște sunt prin aceasta convocați în sensul §-lui 26 din statute la

a II-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Berliște la 28 Februarie 1904, la 2 ore p. m. în localul asociațiunii.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea asociațiunii anului al II-lea de gestiune și notificarea membrilor de nou intrați.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decisiune asupra compturilor și darea absolutoriului.
4. Decisiune asupra profitului curat. 126 1—
5. Alegerea a 3 membrii în direcțiune.
6. Eventuale propuneri făcute amăsurat §-lui 37 lit. i.
7. Esmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Berliște, din ședința consiliului comun ținută la 12 Februarie 1904.

Direcțiunea.

Activa.	Contul Bilanțului.	Pasiva.
Cassa în număr	859-55	Capital social după 152 quote a
Inventariul marfei	2920-91	20 cor. == 3040 cor.
Spese de fondare	250—	Fond de rezervă
După amort. de 1/4 parte	50— 200—	Creditorii
Mobilier	239-45	Salare și chirie neridicate
După amort. de 10%	23-95 215-50	Profit net
Debitorii	753-18	
	4949-14	4949-14

Perdere.	Contul Profit și Pierdere.	Profit.
Salare	719-52	Venite din vinderea marfei
Dare de trafic	28—	Venite din interese
Trasuri	128-08	Venite diverse
Amort. din	19-50	
Amort. din	126-66	
Amort. din	105-54	
Amort. din	310-58	
Amort. din	50—	
Amort. din	23-95	
Profit net	34-17	
	1546—	1546—

Berliște, la 31 Decembrie 1903.

Direcțiunea:

Dumitru Măgărin m. p., *Ioan Muntean* m. p., *N. Muntean* m. p.,
director, comerciant, casar.
G. Mioc m. p. *Iosif Murgu* m. p. *Ioan Măgărin* m. p. *Iosif Chirescu* m. p.

Bilanțul present precum și contul profitului și al perderilor esaminându-le conform legii și statutelor le-am aflat esacte și cărțile purtate în regulă.

Berliște, la 7 Februarie.

Comitetul de supraveghiere:

Georgiu Scafiță m. p., preș. *Dim. Goicu* m. p. *Joan Murgu* m. p. *Nistor Trimia* m. p.
Iosif Murgu m. p. *Simeon Măgărin* m. p. *George Trimia* m. p.

„Mureșanul“

instituit de credit și economii, societate pe acții în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noembrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Direcțiunea.

Industrie locală!

Serviciu escelent!

ALBRECHT Á GOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

din luna Maiu 1903 în

ARAD,

Strada Salacz

(Casa Lócs).

Recomandă în atențiunea mult
on. public marele său

magazin de mănuși pentru băr-
bați, dame și copii

fabricat propriu, brăne, legături de
stomac, suspensorii, șarșafuri de
piele, irigatore și pânze de gumă,
precum toate câte se țin de bransa
asta, pe lângă prețuri estine. — Asor-
timent uriaș 1058 45—50

■ CROITOR ROMÂN. ■

In atenția publicului

b ă r b ă t e s c.

Paltoane p. bărbați

potrivite anotimpurilor, pregătose
din cele mai moderne stoffe
indigene și străine, după croi-
tură de șic pe

lângă prețuri avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul
M. On. Public semnez cu deo-
sebită stimă 31 21—25

NICOLAU IOSIF

croitor bărbătesc.

■ ARAD, Piața Tököly. ■

In localit. cafenelei de odinioară alui Huzó.

Am onoarea a aduce la cunoștința
m. on. public, că 1009 29—50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în ste-
liere de rangul întâi din Budapesta,
Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa
incât sunt în poziția plăcută de-a putea
corespunde tuturor esigențelor mo-
derne.

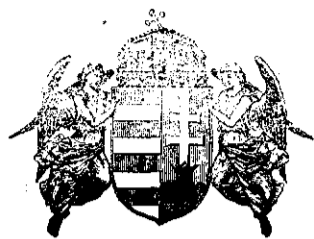
Primește tot felul de lucrări de
bransa asta dela cele mai simple
până la cele mai elegante, pe lângă
prețuri moderate.

Primește estin mobilarea de locuințe
în loc și provință. La mutări primește
transportul mobilelor, precum și repa-
rarea și renovarea de mobile și mese
de biliard, pe lângă prețuri estine.

Reiner I. Gyula,

tapister și împodobitor.

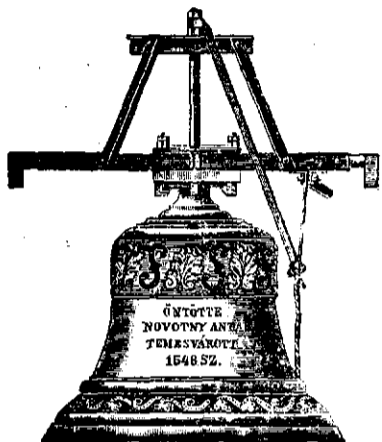
Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

Turnătoră de clopote și de metal
a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabrică.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiustări de fer bătut, construite sere a le întoarea cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provezute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura

și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. **Un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu.**

Maș departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ea și spre turnarea de toate de metal.

Clopote în greutate de 300 klg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 27-52

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravalia nouă!

Următorul D-nei Véd. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă,
porțelan, lampe și
rame de tablouri.

67 26—

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20).
Casa contelui Nádasdy, colțul străzii
Forray.

Pe lângă prețuri moderate se
află de vânzare vase de porțelan,
pentru cafea, ceaiu; vase de la-
voir, obiecte de gală din majolika,
lampe de masă și pendante, tot
felul de obiecte de sticlă, obiecte de
cristal, colorate șcl.

Petrol de cristal,

litru 20 cr. (40 fl.).

Pravalia nouă!

Cel mai eficient izvor de cumpărare
din Arad.

Juvaericale,

bucăți de aur și argint (frânțe)

bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile
cele mai scumpe, sau le schimbă cu
alte obiecte. 1005 117—

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaerģiu

Arad, strada Templom.

— Telefon n-rul 488. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactör. 1045 76—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
loc și provincă se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.
Prețuri moderate. Serviciu punctal.

ARAD, Tipografia Aurel Popovici-Barcian.

Stofe moderne

pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai după
ce s' a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără

concurența

Cumpărări

avantajoase.

Stofe de Cybelin, lățime 120 cm.

„ lucii pentru dame „ 120 „

„ tesătura noduroasă „ 120 „

„ late, negre și colorii „ 140 „

CATIFEA

pentru spălat,

modele admirabile.

Flanel francez și

barchet p. spălat.

91 16—

Prăvălia de mode alui

SINGER

SÁNDOR

(Casa Fischer Eliz).

In provincă trimitem

mustre gratuit